

Bruxelles, 20 mai 2022
(OR. fr)

9258/1/22
REV 1

DATAPROTECT 163
JAI 699
ENFOPOL 286
COPEN 203
RELEX 685
TITULAIRES 2
POLCOM 37

NOTĂ

Sursă:	Președinția
Destinatar:	Delegațiile
Subiect:	Transferurile de date cu caracter personal – document al președinției

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul sus-menționat, în vederea reuniunii Consiliului Justiție și Afaceri Interne **din 9 și 10 iunie 2022**.

Transferurile de date cu caracter personal au căpătat în ultimele decenii o miză economică, strategică și de securitate majoră. Prin adoptarea, în 2016, a Regulamentului european privind protecția datelor și a directivei cunoscute sub numele de „Directiva privind poliția/justiția”, Uniunea Europeană a completat și consolidat un cadru juridic european privind protecția datelor care era deja inovator și l-a ridicat la rangul de standard mondial.

Modelul european în materie de transferuri de date cu caracter personal

În ceea ce privește transferurile internaționale, setul de instrumente creat de textele europene conține un instrument emblematic, și anume decizia privind caracterul adecvat al nivelului de protecție. Aceasta este un instrument juridic unic și original: rezultat al unei negocieri bilaterale, nu este un acord internațional, ci o decizie a Comisiei Europene, adoptată după primirea unui aviz din partea Comitetului european pentru protecția datelor și în urma unei proceduri care implică statele membre în cadrul comitologiei. Parlamentul European acordă, de asemenea, o atenție deosebită lucrărilor din acest domeniu.

Cel mai cunoscut exemplu de decizie privind caracterul adecvat al nivelului de protecție este *Privacy Shield*. Astfel, transferurile de date din Uniunea Europeană către Statele Unite reprezintă un volum considerabil de transferuri de date și, totodată, constituie o miză economică și de securitate majoră de ambele părți ale Atlanticului. Acesta este motivul pentru care, în materie comercială, invalidarea de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene a *Safe Harbor* în 2015¹ și, apoi, a *Privacy Shield* în iulie 2020² a avut un ecou puternic pe ambele continente.

¹ Hotărârea Schrems I, C-362/14, pronunțată de CJUE la 6 octombrie 2015.

² Hotărârea Schrems II, C-311/18, pronunțată de CJUE la 16 iulie 2020.

La 25 martie 2022, președinta Comisiei Europene și președintele Statelor Unite au anunțat că, după aproape un an de negocieri, s-a ajuns la un acord „în principiu” cu privire la liniile generale ale reformelor reglementării care sunt necesare pentru ca Statele Unite să atingă nivelul de garanții necesar pentru adoptarea unei noi decizii privind caracterul adecvat al nivelului de protecție, care să permită transferul de date cu caracter personal către întreprinderi certificate în Statele Unite. Astfel, Comisia va putea adopta o decizie privind caracterul adecvat al nivelului de protecție dacă, în conformitate cu cerințele amintite de CJUE, sunt prevăzute garanții suficiente cu privire la respectarea principiilor necesității și proporționalității în ceea ce privește accesul la date de către autoritățile publice și dacă se instituie un mecanism care să le ofere cetățenilor și rezidenților europeni o cale de atac care îndeplinește criteriile stabilite de Carta drepturilor fundamentale. Se urmărește astfel garantarea respectării depline a drepturilor persoanelor ale căror date sunt transferate. Adoptarea acestei decizii are o miză considerabilă pentru Uniunea Europeană: astfel, este vorba de a se ajunge la un acord care să le permită operatorilor economici să își continue activitățile, cu respectarea deplină a dreptului Uniunii astfel cum este interpretat de Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

În prezent sunt în vigoare și o serie de alte decizii privind caracterul adecvat al nivelului de protecție:

- Comisia a adoptat 11 decizii privind caracterul adecvat al nivelului de protecție în temeiul reglementării anterioare RGPD³;
- De la intrarea în vigoare a RGPD au fost adoptate patru decizii privind caracterul adecvat al nivelului de protecție: trei intră în domeniul de aplicare al RGPD și privesc transferurile către Japonia, Regatul Unit și Coreea de Sud, iar una a fost adoptată în temeiul Directivei privind poliția/justiția în ceea ce privește transferurile către Regatul Unit.

³ https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/international-dimension-data-protection/adequacy-decisions_en/ - Andorra, Argentina, Canada, Guernsey, Insulele Feroe, Insula Man, Israel, Jersey, Noua Zeelandă, Elveția, Uruguay.

Aceste decizii privind caracterul adecvat al nivelului de protecție reprezintă un instrument important de promovare a modelului european; este, de altfel, semnificativ faptul că mai multe state au dezvoltat instrumente de transfer similare în dreptul lor intern, iar unele state, în special Regatul Unit și Elveția, recunosc în mod automat ca fiind adecvate transferurile de date către țări terțe recunoscute de către Comisie ca asigurând un nivel adecvat de protecție; în plus, Japonia a adoptat, în paralel cu decizia europeană privind caracterul adecvat al nivelului de protecție, propria sa decizie privind caracterul adecvat al nivelului de protecție în ceea ce privește transferurile din Japonia către Uniunea Europeană.

Pentru a-și menține valabilitatea din punct de vedere juridic, deciziile privind caracterul adecvat al nivelului de protecție trebuie să fie evaluate periodic. Acestea pot avea, de asemenea, un caracter provizoriu, atunci când este identificat riscul unor divergențe legislative specifice.

În plus, RPGD prevede alte instrumente de transfer, cum ar fi clauzele contractuale standard, care reprezintă, din punctul de vedere al numărului lor, instrumentul cel mai utilizat pentru realizarea de transferuri, regulile corporatiste obligatorii și garanțiile adecvate în alte instrumente obligatorii din punct de vedere juridic. Acestea sunt indispensabile deoarece mecanismul privind caracterul adecvat al nivelului de protecție este foarte exigent și, prin urmare, nu este fezabil pentru toate țările terțe, chiar dacă transferurile de date sunt necesare. De asemenea, clauzele contractuale standard sunt un instrument de transfer care se răspândește în numeroase țări terțe.

Locul ocupat de transferurile de date cu caracter personal în cadrul forurilor comerciale și politice internaționale

Chestiunea fluxurilor internaționale de date cu caracter personal în cadrul negocierilor comerciale bilaterale și plurilaterale, precum și în cadrul forurilor multilaterale cum ar fi G7 și G20, a dobândit o dimensiune strategică în ultimii ani. Aceasta este adesea legată de chestiunea transferurilor de date fără caracter personal, care are de asemenea un pronunțat caracter strategic, dar care prezintă mize diferite. Președinția franceză s-a angajat într-un exercițiu de inventariere pentru a identifica clauzele și declarațiile referitoare la transferurile de date cu caracter personal în acest cadru, ceea ce a permis să fie identificate tendințele majore în acest domeniu și importanța unei coordonări puternice la nivel național și european, pentru a asigura adoptarea unor poziții coerente în cadrul tuturor forurilor. În această privință, a fost elaborat un raport al președinției.

În plus, cu ocazia Forumului Ministerial UE-Indo-Pacific din 22 februarie 2022, a fost semnată o declarație comună privind viața privată și protecția datelor cu caracter personal de către Uniunea Europeană, Australia, Comore, Coreea de Sud, Mauritius, India, Japonia, Noua Zeelandă, Singapore și Sri Lanka, state care reprezintă mai mult de două miliarde de persoane.

De asemenea, mai multe alte organizații internaționale, precum Cooperarea economică Asia-Pacific (APEC) sau Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est (ASEAN), au abordat chestiunea transferurilor internaționale de date cu caracter personal, astfel încât au apărut treptate modele concurente în cadrul forurilor multilaterale.

Transferurile de date cu caracter personal: o miză judiciară și de securitate de prim plan

Utilizarea din ce în ce mai frecventă a instrumentelor digitale în toate domeniile, și în special în ceea ce privește fenomenele infracționale, contribuie la a face ca chestiunea transferurilor de date să capete o miză crucială în materie de securitate și de combatere a infracționalității. Posibilitatea de a face schimb de date cu autoritățile competente din țări terțe este adesea decisivă; un transfer nu este posibil decât cu respectarea cadrului juridic european și într-un cadru conform cu repartizarea competențelor între Uniune și statele membre. Astfel de negocieri internaționale pot contribui la promovarea standardului european și la sporirea convergenței la nivel mondial.

Astfel, negocierea normelor în materie de protecție a datelor a ocupat un loc important în cadrul negocierilor referitoare la cel de al doilea protocol adițional la Convenția de la Budapesta a Consiliului Europei privind criminalitatea informatică. Pozițiile europene au fost coordonate de Comisia Europeană. Același lucru se va întâmpla probabil și în cadrul negocierilor care încep cu privire la un proiect de convenție a Organizației Națiunilor Unite privind combaterea utilizării tehnologiilor informației și comunicațiilor în scopuri infracționale.

De asemenea, mai multe acorduri au fost negociate și semnate sau sunt în curs de negociere între Uniune și mai multe țări terțe (Statele Unite, Canada și Australia) privind transferurile așa-numitelor date PNR (datele din registrul cu numele pasagerilor, *Passenger Name Record*); aceste date, care sunt colectate în mod obligatoriu de transportatorii aerieni de la pasageri, conțin informații precum numele pasagerului, data călătoriei, itinerarul, numărul locului, datele privind bagajele, datele de contact ale pasagerului și mijlocul de plată utilizat. În urma unui aviz dat la 26 iulie 2017 de CJUE, care fusese sesizată de Parlamentul European, au fost precizate cerințele Curții de Justiție în ceea ce privește transferurile de date PNR.

În plus, chestiunea transferurilor de date cu caracter personal ocupă, de asemenea, un loc important în cadrul anumitor programe sau acorduri bilaterale referitoare la programul de eliberare a vizelor sau la exonerarea de obligația de a solicita viză.

În ceea ce privește *Privacy Shield*, Comisia va fi invitată de președinție să prezinte stadiul acestor discuții cu Statele Unite, iar miniștrii vor fi invitați să reacționeze, în special, cu privire la perspectiva unei noi decizii privind caracterul adecvat al nivelului de protecție pentru transferurile către Statele Unite și garanțiile care par să fie esențiale în acest cadru.

Miniștrii vor fi, de asemenea, invitați să răspundă la următoarea întrebare: având în vedere că transferurile internaționale de date cu caracter personal au căpătat o miză strategică majoră în mai multe domenii importante de politică publică, sunteți de acord cu afirmația că, în consecință, o politică europeană coerentă și ambițioasă trebuie pusă în aplicare în mod uniform de diferiții actori instituționali, în special de Comisie și de Consiliu?